

FOAIA POPORULUI

Prețul abonamentului:

Pe un an . . . . . 2 fl. (4 coroane).
Pe o jumătate de an . . . . . 1 fl. (2 coroane).

Pentru România 10 lei anual.

Abonamentele se fac la Institutul Tipografic în Sibiu

Apare în fiecare Duminecă

INSERATE

se primesc în biroul administrației (strada Poplăcii nr. 15.) — Telefon nr. 14.

Un șir garmond prima dată 7 cr., a doua oară 6 cr. a treia oară 5 cr.; și timbru de 30 cr.

Învitare de abonament.

Cu 1 Ianuarie st. v. «Foaia Poporului» a intrat în al patrulea an al vieții sale. Ne luăm prin aceasta voce a atrage de cu vreme luarea aminte a abonaților nostri, că cu sfârșitul lui Decembrie stil vechiu, le-a încetat abonamentul pe anul trecut și îi rugăm să binevoască a grăbi cu reînnoirea lui, pentru-ca să nu fim siliți a opri trimiteria mai departe a foii.

«Foaia Poporului» apare regulat și de aci înainte, și prețul îi va rămâne același, și anume:

2 fl. pe anul întreg

1 fl. pe jumătate an.

Pe timp mai scurt, nu putem primi abonamentele, nici dela alt termen, decât dela începutul și dela mijlocul anului (1 Ianuarie și 1 Iulie st. v.)

Abonații noi, sunt rugați a-și scrie numele lor și al comunei *foarte curat și clar*, însemnând posta din urmă.

Rugăm pe toți bunii nostri spriginitori, să nu ne lipsească nici pe viitor de caldul d-lor sprigin, în schimbul căruia noi ne vom strădui a le da o foaie bună și folositoare.

Administrația

„Foi Poporului“.

Voința tare biruește.

Deschizând cartea trecutului aflăm scris, că străbunii nostri au trebuit să îndure foarte multe greutăți, până ce s'au văzut așezat poporul roman pe plaiurile Romei-vechi.

Noi asemenea trebuie să obosim și lucrăm din răsuputeri, ca odată să putem câștiga drepturile cari ni-se cuvin în stat și totodată să ne putem asigura bunăstare materială.

Două sunt cerințele fundamentale cari pot înălța și întări un popor: știința și bunăstarea. Nu este aici locul să înșirăm pedecile numeroase, cari ne-au stat în calea noastră și care ne-au oprit dela știință și bogăție. Este destul dacă numai amintim, că multe greutăți am îndurat și grele valuri au trecut peste noi prin străbunii nostri; dar' nu ne-au frânt. Dovadă și mărturie despre tăria și trăinicia noastră suntem noi înșine, cari prin părinții nostri trecând peste greutăți, în loc de a scadea, sporim și înaintăm.

Poetul în vederea sa măreață, în geniul seu divin a zis: *România mea viitor de aur are*. Aceasta vedenie numai așa poate lua forma vizibilă, dacă noi vom sigila sau pecetlui cu voința noastră obligațiunea sau contractul poetului, care ni-l-a pus în vedere.

Voind cineva să-și ajungă un scop oare-care, mai înainte de toate trebuie să-și

intocmească mijloacele și povețele cari să-și ducă la scop. Așa, voind noi să ajungem îndestulirea și fericirea noastră națională, trebuie să lucrăm și muncim din greu.

Precum își câștigă îndestulirea singuraticii oameni, prin lucru, sirguintă și păstrare, întocmai aceasta măsură se poartă și la viața neamurilor.

Nimenea și nici-odată nu creadă, că ridicarea la cultură și bunăstare a singuraticilor n'ar înălța tăria poporului din care fac parte. În proporțiunea și măsura, care se ridică cultura și bogăția singuraticilor oameni dintr'un neam, așa crește și sporește tăria națiunii.

Noi, poporul român, numai atunci vom pute birui, ca să ne arătăm cu fruntea ridicată înaintea lumii și contrariilor de luptă, când vom avea cultură și bunăstare.

Reposatul și vestitul general Moltke, sub conducerea căruia oastea Terii-Nemțești a biruit pe falosul și mărețul Francez, — întrebat fiind cum a putut birui un popor și o oaste atât de puternică, răspunde: Învățătorii cei buni ai țării mele sunt adeverații generali, prin cari am biruit.

Așa este. Poporul nostru încă trebuie să se îngrijească de învățătorii harnici și sirguincioși, cari cu voința tare să se pună la lucru a deștepta și lumina tinerimea noastră. De altcum poate fi învățătorul cât de bun, dacă nu este spriginut

FOIȚA.

O pagină

din istoria anului 1848 — 1849.

Acuși o jumătate veac de atunci, lung timp pentru o viață plină de poverile și mișeriile vieții, dar' scurtă pentru istorie.

Acel an pretutindenea a produs o sguđitură puternică și a mișcat din temelii viața socială, a sfirmat gardul dintre nemeș și iobagiu și a făcut ca toți cetățenii să fie asemenea... Ah! de ar fi fost acele întâmplări — și în așa fel — încă mai înainte cu 300 ori 400 de ani, unde am fi noi Români!? Atât starea spirituală, cât și materială ar fi alta, nu s'ar putea plânge nime de atâta miserie de tot felul. Dar' ce a fost a trecut și nu se mai poate reîntoarce.

La auzirea vorbeii 1848, par'că nu știu cum îți vine un fior rece prin tot trupul și te cutremuri închipuindu-ți sângele cel mult

vărsat, măcelurile cele înfricoșate și perirea atâtor ființe nevinovate; dar' mai presus de toate curajul cel mare al conducătorilor Romeni de pe acest timp.

Nici temnită, nici chinuri, nici înspăimântările nu i-au putut opri dela calea apucată. Ca niște eroi de povești, ni-se înfățișează înainte. Pe nefericitul „sclav al gliei“ l-a făcut să simtească dintr'odată, că și el e om, și să-și poștească drepturile suportate.

Ah! Suflete nobile! Fie-vă țărina ușoară pe mormintele voastre. Numele vostru e eternizat înaintea neamului românesc. Să ajute pronia divină, ca să putem merge până în capăt pe calea arătată și netezită de voi.

Atunci, unii s'au luptat să scape din jugul secular, ear' alții, pentru de a ne cuprinde și mai tare. Istoria ne spune destul de curat...

Durerea Românului era mare, când vedea că trebuie să se lupte în contra fratelui seu, căci știut este, că în tabăra „kossuthistă“ erau o mulțime de Români, luați cu sîla dela

vatra lor și duși să se lupte nlătura cu Ungurii. Vom vedea mai jos, ce ne spune un martor ocular, care era înrolat între „hovezii“ lui Kossuth.

Bătrânul Mihail Moldovan, econom în Măderat (cott. Arad), care a fost prins și dat de comună pentru oastea kossuthistă, ne spune următoarele: „Eram numai de 23 ani când m'or prins, era pe vremea călcării (trieratului) și ni-or dus, că eram patru inși, la Arad. Acolo ne-au îmbrăcat în mondurul hovezilor, ne-au dat pușca în mână și ne-au jurat să ținem cu țeara, apoi ne-au trimis în Bănat să ne batem cu Sârbii și cu Nemții. Eram câtă frunză și earbă, tot Români, de pe Criș și de pe Murăș și de pe Câmpie până de pe la Cenad.

„Ne băteam cu Sârbii pe moarte, dar' nu peste multă vreme, nu știu de ce, au adus în locul nostru regimente ungurești, ear' pe noi ne-au dus la Timișoara. Vai Doamne! Unde ne-am mai și dus? Ne-au dus să scoatem pe Nemți și grănițeri din cetate, dar' unde îi puteai scoate, că ei stă-

și ajutat în lucrarea sa, puțin spor poate arăta.

Datorință și grea răspundere au părinții înaintea lui D-zeu și a neamului, ca să crească copiii în școală, unde își câștigă știința, care pentru fiecare om este o zestre ori bogăție. Bunăstarea unui popor se începe dela deșteptarea și luminarea aceluia.

Îndată-ce un popor sporește în știință, adică în cultură, se naște în dînsul dorul de bunăstare. Unde însă se încuibă dorința de bunăstare, acolo brațele se pun în lucru, ca să câștige cele de lipsă dorinței.

Muncind un popor cu înțelepciune sârguință și păstrare, trăind cu cumpăt și măsură: trebuie să se îmbogățească.

Nu încapă îndoaia, că sarcinile statului, cum bună-oară sînt și la noi împuținează și scârțază foarte mult sudoarea muncitorului sirguincios; dar' pe lângă toate acestea se poate ajunge la bunăstare.

Socoteala bună și chibzuință înțeleaptă poate ridica și pe plugarul cel mai sărac la bogăție dacă, îi place lucru și totodată știe cruța.

Poporul nostru muncește din greu, poartă chiar poverile cele mai grele, n'are lipsă pentru-ca să fie îndestulit, decât de două însușiri: socoteală și cumpăt.

Nici când nu este îndestulit pentru fericirea singuraticului, că știe lucra și știe câștiga bani, ci cerința cea mai de frunte este, ca să știe trăi cu socoteală și cumpăt, că numai așa se poate și păstra.

Dorind conducătorii noștri a duce la îndestulire poporul român, înainte de toate să le dea școlă bune, preoți harnici și învățători sirguincioși.

Poporul de altă parte să primească sfaturile bune, să urmeze acelor și să jertfească bun bucurios pentru câștigarea științei și culturii, fiind cea cea mai prețioasă avere.

Mai presus de toate cultură și avere, aceste două cerințe putându-le câștiga, ne dau cea mai puternică chizășie, că toate celelalte pretensiuni drepte le vom putea ajunge.

Astăzi pe lângă toate greutatea ce ni-se pun în cale încă pășim înainte. Mai virtos vom putea înainta atunci, când voința noastră va fi una, când însoțiți și legați ca sub jurământ vom lucra pentru deșteptarea noastră, când scopul nostru va fi ca o poruncă sfântă pentru cultură și bogăție; atunci putem fi deplin asigurați, că voința tare va birui.

Risipă nebună.

Una dintre cerințele de căpetenie ca o țară să ajungă la fericire și bunăstare, este, fără îndoială, ca cărmuitorii ei să fie oameni cruțători, și cheltuind din vistieria țării, să cheltuească cu grije și numai atâta cât se poate și pe ce e neapărat de lipsă, ear' pe parade și tâmbălae, numai întrucât vistieria țării ar avea la îndemână prisosuri, ori ar îngădui-o fără-ca cetățeni: plătitori de dare să o prea simță aceasta.

Așa se și face în țeri, unde guvernele au durere de inimă pentru binele și fericirea locuitorilor țării, — dar' la noi? O, la noi și în privința aceasta trebuie să stea lucrurile mai dilăi ca aicea:

Știind cei din virful grămezii, că și așa grămada nu se adună dela frații lor, ci în cea mai mare parte dela neamuri străine de ei, — risipesc ca niște nebuni, ba par'că *anume* risipesc, pentru-ca durere să pricinuească vărsătorilor de dări în grămadă!

Se pregătesc Ungurii de „milleniu“. Dar' ei de ei, cu parada cu care vor să-l sîrbeze, nu sînt în stare să o scoată la cale. Au pus dar' anunțuri pe toate comitatele în ciuda protestărilor neamurilor nemaghiare din ele. Și se adună mult din aceste aruncuri, și se vor goli

și toate fondurile prin fundurile cărora numai se vor găsi câțiva fiorini ce pot fi cheltuiți, și totuși nu se ajunge.

Acum guvernul s'a pus în înțelegere cu jidovimea cea bogată din Viena și Paris, să iee un împrumut pentru „milleniu“.

Și știți voi, bieți cetitori ai „Foi Poporului“, anume cât voește guvernul să iee împrumut spre acest scop?

Numai — trei sute de milioane de fiorini!

Adu-ți aminte acum, dragă cetitor, că un milion e o sumă așa de mare, că un om trăgînd spre pildă pe un părete în toată ziua cu un cărbune câte 2000 de dungii, *într'un an și jumătate nu se poate număra milionul*, și închipue-ți apoi ce sumă e aceea: *trei sute milioane de fiorini*, afară de celelalte sute de milioane ce le capătă din aruncul pus și din fondurile ce le are guvernul la îndemână!

E cheltueală aceasta nu glumă! Și de ce această cheltueală?

Ca să se îmbete lumea cu apă rece, că Doamne ce mândrenie de țară e Țeara-Ungurească, și ce popor, maică, poporul unguresc! Cât e de „bogat“, cât de „frumoase“ și „strălucite“ lucruri știe el pune la cale când se pune!

După-ce străinătatea s'a dus însă, plînge țară și plătește, dar' plîngeți mai ales și plătiți voi, neamuri nemaghiare, la uriașa datorie ce descreați, dela frănele țării au încărcat-o pe capul vostru, fără voea și știrea noastră!

Bisericile noastre le ia și fleacul de ajutor ce-i aveau dela stat, și care în urma urmelor tot din pungile noastre se stoarce pe cale de dare, — ear' pentru sineși fac datorii ca și cea pentru milleniu, de 'ți-se ridică pîrul!

O dovadă și aceasta mai mult despre chipul, mai mult ca mașter, *nebun*, în care țeara noastră e cărmuită de guvernele ungurești!

„teau ascunși după ziduri și așa pușcau de ne prădau cu totul. După câtăva vreme am avut o lichea nu știu câte zile și atunci ne-am întâlnit cu fiorii de ai Neamului din cetate, cari așa de amarnic pușcau asupra noastră“.

„Gîndeam că cine știe ce oameni vor fi grănițerii aceia, dar' apoi și ei erau cătane ca noi. Să vezi ce jale ne-a lovit, când am văzut că și ei erau Români ca noi. Noi 'ți întrebam, că de ce nu 'tin ei cu noi? Ei ne răspundeau, că 'tin cu Împăratul, dar' să 'tinem noi cu ei. — Noi am fi 'ținut, dar' erau acolo generalii și nu ne lăsa“.

„Adecă, pricepem că ne batem frați cu frați, dar' pentru-ce nu știam“.

„Peste câtva vreme, o parte din noi au fost duși către Lugoj. Când eram aprospera de drumul ce merge dela Lipova la Lugoj, ni-se dăse poruncă să stăm „glid“, că vine Kossuth să ne vadă. Tot așteptam, când eată că se vede venind în fugă mare o căruță trasă de 6 cai. Compania noastră a primit poruncă să-l însoțim până dincolo de

„Lugoj — că așa ziceau oficerii, că Kossuth merge să vadă și pe cătanele, cari se bat cu grănițerii“.

„Par'că-l vîd și acum, cum ședea în fundul căruții, galbin ca un mort. Ah! de aș fi știut atunci cum am știut după aceea, așa 'i-aș fi tras un plumb, prin cap, de n'ar mai fi rămas viu“.

„Bugseamă 'și-a temut tare pelea, căci nu ne-a lăsat să mergem cu el numai până în marginea Lugojului, ear' după-ce s'a despărțit de noi, a dat fugă cailor de gîndeam că smeii îl duc. De loc și auzim, că au venit Muscalii și Kossuth a fugit din calea lor. Atunci să ne fi văzut, care încotro, numai să scape. Cât erau pădurile și câmpii, tot cătane. Aruncau pușcă și haine tot numai să nu-și cunoască nime. Flămênzi și ruți și obosiți ca vai de sufletul nostru, stăteam ascunși prin sbeguri (bercuri, tufșuri). Blăstămam zilelele în cari ne-am născut și pe capii satului, cari ne-au dat cătane, dar' mai tare blăstămam pe Kossuth, că a făcut rez-mărința“.

„Pe când ajung la Murăș, să trec acasă mă trezesc că mă încungiură cătanele Neamului, ce stăteau de straje la Murăș și apoi, 'ține-te Mihaiu la închisoare! Ear' dacă m'au scos la judecată și au aflat, că m'am prias pentru honvezii lui Kossuth, m'au transportat în țeara Cehului (Boemia), ear' după aceea în Italia, de unde nu m'am întors acasă până după 4 ani. Am slugit barem și pe Kossuth și pe Împăratul 6 ani și 5 luni“.

Pe scurt, badea Mihaiu ne spune, că s'a frînt de munca iobăgiei, căci avea pe trup semne de rane, rămase în urma chinurilor ce le-a suferit la robota domnească; a fost prins și dus să se lupte contra fraților sei și contra împăratului seu. Singur a văzut cum se bătea frate cu frate, Român cu Român. Unii să-și recâștige drepturile, alții să nu le dea.

Ne mai spunea bătrînul, că batalioanele, cari se luptau mai amarnic cu Nemți, erau compuse din Români din Țeara-Ungurească, sigur, și aceia prinși cu ștreangul,

Dreptul de alegător.

Legea electorală ungurească din 1874 (articolul XXXIII.)

Partea I.

Dreptul de alegere.

(Urmare.)

§. 13. *Ales* poate să fie ori-care alegător, care a împlinit 24 de ani ai vârstei, și a fost luat în oare-care listă de alegători și e în stare a răspunde acelei cerințe a legii, după care limba de desbateri în dietă e cea ungurească.

Insemnare. Cere adecă acest paragraf ca pentru a putea fi ales, să știe vorbi ungurește, pentru-că legile noastre prescriu, că în dieta țerii numai ungurește să se urmeze desbaterile.

Și aici sântem în fața unui §. al 13-lea, tocmai care dovedește și el ce îngust e simțământul de dreptate și egalitate la stăpânitorii nostri unguri. Nu mai departe ca în Austria însași, cu care sântem legați deolaltă în dietă au drept deputații să vorbească și în alte limbi, în limbile mamelor lor, nu numai nemțește! Adevărat, că aceea ce vor vorbi în altă limbă afară de cea nemțească, nu au datorință notarii dietei să iee la protocol, și ministrii pot să nu răspundă celor vorbite, — dar tot au drept să vorbească! E, precum vedem, încă mărginit dreptul, și ca mâno el va fi însă lărgit și mai mult, dar' la noi nu-i vorbă nici de atâtă măcar. Un deputat român răposatul *Ilie Măcelariu*, pe la anii 1860, a avut îndrăzneală să înceapă a vorbi românește în dieta din Budapesta, dar' abia a rostit cuvintele: „*Onorată Casă!*...“ și o furtună ca de iad s'a ridicat asupra capului lui zbirându-i — pe ungerie: „*Afară cu el!*“ și l-au dat afară pe cutezătorul Român! Atâtă sânt Ungurii nostri de „liberali“ în asemănare cu alte țeri. Dar' încetăm; am voit numai așa pe scurt să atingem acest lucru, ca să înțeleagă cetitorii nostri, că nu tocmai un paragraf cu noroc nenorocitul 13, de care vorbim, și că pe aiurea același §. din aceeași lege, e cu mult mai liberal ca al nostru.

ori momiți cu fel de fel de promisiuni. Dar' numai la urmă au văzut că au fost amarnic înșelați.

Noi, acești de azi, putem să tragem învățătură. Să ținem bine pe calea netezită de martirii și vitejii de atunci, să nu ne spăriem de nimic, să nu ne încredem în nici o vorbă de a dușmanului...

Faptele să arete, vorba nu ajunge la nimic.

Măderat, 25 Decembrie 1895.

C. Vancu.

Poesii populare.

De pe Valea-Almașului.

Calese de *Vasile Dumitraș*, învățător.

Mă dusei la mănăstire
Șezui patruzeci de zile
Nici carte nu 'nvățai
Nici mândra n'o sărutai,
Lăsai cartea la părete
Și mersei în sat la fete.

§. 14. Suma de dare ce se cere pentru a dovedi că ai drept de alegător, se arată cu libelul de dare, ori cu un atestat dela oficiul de dare, ori apoi prin un extras (extras și acesta) din protocolul de dare comunal (tabela B.) privitor la darea directă.

Dreptul de proprietate asupra pământului ori a casei, dacă s'ar ivi oare-care îndoeli, urmează să fie dovedit prin un extras din cartea funduară, de unde nu, prin alte documente ce dovedesc dreptul de proprietate. Întinderea proprietății (pământului) se va dovedi prin un extras din foaia de catastru ori din cea de comasare.

În felul că o avere mai mare e partea mai multora, ca să se vadă care au drept de alegători, e a se dovedi cât e partea unuia fiecărui la acea avere ori la venitul obștesc al ei, și anume se dovedește aceasta prin un document public, ori prin un registru (protocol), care a slugit ca temelie la împărțirea venitului.

Unde e vorba de o avere ce în cărțile funduare e scrisă pe numele mai multora, fără a arăta că pe cine cât cade, îndeosebi se va da drept de alegător tuturor celor luați în cartea funduară numai atunci, când acea avere va cuprinde sau întinderea câtă se cere de această lege, sau va aduce venitul cerut de lege pentru a avea drept de alegători, — *de atâtă ori, câți proprietari sânt scriși pe ea în cartea funduară.*

Dacă o avere oare-care e zălogită, dreptul de alegător după ea îl are cel-ce o a luat zălog, până când stăpânul ei o va răscumpăra earăși.

Insemnare. Pentru lămurire să luăm o pildă. Sântem trei frați. Averea moștenită n'am împărțit-o, ci am lăsat să o scrie pe noi pe toți trei la un loc în cartea funduară. Legea de față cere, prin §. 4, ca în Ungaria să ai cel puțin $\frac{1}{4}$ sesiune urbarială pământ, ca să fii alegător, ear' prin §. 5, ca în Ardeal să plătești contribuție după un venit curat

de pământ de 84 fl. Noi cei trei frați vom avea dar' dreptul de alegători, dacă în Ungaria, moșia noastră va fi de 3 pătrare de sesie urbarială, ori, în Ardeal, dacă ea ne va aduce un venit curat de 252 fl., după care sântem puși la dare.

§. 15. În locurile, unde sânt cărți funduare, e a se da drept de alegător celui-ce îl cere pe temelie, că are o avere oare-care nemișcătoare, ce nu e încă înscrisă în cartea funduară, și anume are să i-se dea dreptul atunci, când dovedește:

a) că el are proprietatea nemișcătorului;

b) că a dobândit acel nemișcător prin moștenire, ori prin o pîră, ori în urma regulării de proprietate asupra lui, făcută în timpul acesta;

c) că ori pertractarea dreptului de moștenire e în curgere, ori nefiind lipsă de aceasta, că cererea pentru trecerea pe el a dreptului de proprietate a fost înștiințată la oficiul pentru măsurarea dreptului;

d) că contribuția pentru nemișcător se plătește, fie de el, fie de altcineva.

Dar' totuși în felurile înșirate aici se cade drept de alegător celui-ce-l cere numai atunci, când persoana ce e înscrisă în cartea funduară ca proprietar, nu cere ea pentru sine dreptul de alegător.

§. 16. În acele comune ale „Confiniului militar“ (grănițerești), în care sânt comuniuni de case (adecă casă ori case a mai multora la un loc), dreptul de alegător îl folosește căpetenia comuniunii, dacă proprietatea funduară obștească are întinderea prescrisă.

Dacă însă membrii unei comuniunii (tovărășii) de case au împărțit proprietatea între sine, păstrând totuși legătura de tovarășie, atunci toți câți stăpănesc atâtă avere nemișcătoare câtă e prescrisă în §. 4., au drept de alegători. (Va urma.)

Din Silca-maghihră

calce de *Iullu Sămdrghitean*, învățător.

Când eram eu junișan
Pălăria 'mi-o împănăm
Pe uliță mă luam
Tot cântam și flueram,
Câte mândre m'auzeau
Porțile le deschideau
Lumina 'n casă-aprindeau
Și frumos nume 'mi puneau.
Spate late de voinic,
Buze moi de copil mic.
Da dacă m'am însurat
Pe uliță m'am luat,
Tot cântând și fluerând.
Câte mândre m'a auziau
Porțile le închideau
Și urât nume 'mi puneau.
Spate late chitășate
Buze moi dăbălăzate.

Eu mândră te aș lua
Da 'mi-a spus vecina ta,

Du-te bade, du-te bun
Că te-așteaptă hida 'n drum
Îți va da vin și palincă
Dar' eu nu-ți voi da nimică
Că-'a o fată tinerea
Nu dau gura num' așa.

Țucute eu birănaș
Mândre cisme-'mi cumțeraș
Dar' de-a ști birănița
Se va-aprinde ulița.

Ochii negri de birău
Mult mă chiamă 'n făgădeu,
De mă 'mbie cu rachie
Eu zic zău, că nu-mi trebuie
Măcar mie-mi trebuia
Da-'mi era rușine-a bea.

Dus e badea 'n drum departe
Strica-'i-s'ar două roate
Să facă din car teleagă
Doar' a venit mai îngrabă.

Dela frații din Bucovina.

Mai avem noi Ardelenii și Ungurenii frați în multe părți, și anume numai frați după sânge, nume, limbă și obiceiuri, *ci frați și după soartea lor fără noroc, ce trebuie să o suspoarte*. Astfel de frați ne sînt și jumătatea de milion de Români din Bucovina, stînd sub stăpînire nemțească.

Până înainte cu 100 de ani ei fuseseră împărțiiți de o soartă mai cu noroc: se țineau de principatul Moldovei și stau sub stăpînire română. Înainte cu 100 de ani și mai bine, au fost, rupți de către Moldova și puși sub picior austriac, și s'a început cu ei o viață de Doamne apără.

Românii mai aleși, neputîndu-se împăca cu gîndul de a suferi grumazul lor jug streiu, cu care n'au fost dedați, au părăsit nenorocita țerișoară și s'au tras în Moldova, și poporul a rămas cu slabă cărturărime conducătoare, ear' noua stăpînire vîzîndu-l părăsit, a încercat fel și fel de chipuri să-l aducă dară la nemție, și n'a isbutit, firește, dar' a isbutit să-l cufunde într'un întunec și o neștiință, de 'ți-e mai mare mila.

Acum de câțiva ani încep și acolo să răsără din popor tot mai mulți oameni luminați doritori a-l trezi earăși și a-l reduce la sine pe acest neam. Au întemeiat spre acest scop două foi, una pentru clasa de sus și una pentru popor. Cea pentru popor e mai veche ca a noastră cu un an și se chiamă „*Deșteptarea*“. E foarte bună și a ajuns la frumoase sfîrșituri, fiind bine răspîndită la țerani. Întrînd acum în al 4-lea an al vieții sale și vîzînd la ce a ajuns, se bucură de asta și încălzită de nădejdea unui viitor mai bun pentru năcăjitul popor român bucovinean, scrie în cel dintăiu număr al seu un cald articol plin de nădejde și îndemnător la stăruire pe calea bună apucată. Dăm și noi în cele următoare partea

de încheiere a articolului, fiind prea frumoasă. Eată cum își încheie sora „*Deșteptarea*“ articolul seu de anul nou scris sub titlul „*Românii n' veci nu pere!*“.

„Că Românii n' veci nu pere, avem dovadă, că Goșilor, Hunilor, Gepizilor, Avarilor, Lombardilor, Cumanilor și altor popoare sălbătice de mult li-s'au stîns și urmele și numele din lume, eară mult viteazul popor român, care cel dintăiu a ținut piept cu atăta potop de sălbătice, mai că 100 de ani, poporul nostru stă tare ca un munte și în ziua de astăzi în toate țerile locuite de dînsul, și cu ajutorul lui Dumnezeu și al seu ca un munte va sta și în Bucovina.

Ca să fim noi poporul român din Bucovina ca un munte și în veci să nu perim, trebuie mai întăiu și mai întăiu să fim totdeauna cu mintea trează, sănătoși să fim în trup noi și copiii nostri *ca frații să fimem mîndră în mîndră și umăr la umăr să tulimpîndăm toate nevoile; limba noastră ca ochii din cap să ni-o păstrăm, la școli să ne îndesăm, pămîntul să nu-l vindem cu nici un preț, meșteșuguri să învățăm, de beaturi spurcate să ne lăpedăm, de patimi rele să ne desbărăm, pentru drepturile noastre cele sfînte din rîspuțeri să ne luptăm, cu muncă cinstită avere multă să ne câștigăm, că numai așa pe pămîntul Bucovinei ca munții în veci putem să stăm.*

„Cu aceste gînduri bune să mergem cu toții cu curaj și înaintă și, dă Doamne, ca să începem un an nou mînos de fapte îmbelșugate pentru binele obștesc al neamului nostru românesc, dorînd tuturor cetitorilor nostri un: **an nou fericit!**“

Așa scriu frații nostri din Bucovina și scriu așa fiindcă, vîd, că pe această cale e pornit bunul lor popor, și cele scrise sînt numai îndemnuri să stărue pe aceeași cale și tot mai cu putere să meargă înainte pe ea!

Noi din parte-ne punem cuvintele înțelepte de mai sus și la inima poporului nostru român din Ardeal și Ungaria, căci și la noi de aceeași lucrare avem lipsă, dacă e ca la mai bine să ajungă măcar fiii ori nepoții nostri!

Declarațiune.

Sub acest titlu ni-s'a trimis din Mercuria pentru publicare această scrisoare, deși ni-s'a trimis tîrziu, — la dorința alegătorilor îi dăm loc:

În considerare, că alegerea de membri municipali s'însușită în 4 Noembrie 1895 s'a nimicit de comisiunea judiciară a municipiului, fără motive suficiente, numai și numai din cauza că la alegere a reușit lista alegătorilor români;

În considerare, că conducătorii alegătorilor sași din acest cerc nici la alegerile municipale, nici la cele comunale nu au aflat de bine și de lipsă a întrebă și pe alegătorii români, ca în trecutul mai îndepărtat despre dorințele lor, — ei din contră încercările Românilor de înțelegere și apropiere în atâtea rînduri le-au respins cu toată hotărîrea, și au considerat această încercare de apropiere ca un semn de a da signalul de alarmă pentru mobilizarea forței întregi disponibile și de multe ori create în mod meșteșugit, pentru a asigura reușita listei lor *exclusiviste*, compusă cu totală ignorare a „*fraților lor români*“;

În considerare, că conducătorii sași ai comitatului pentru alegerea din 4 Noembrie an. tr., care a fost un protest pentru totală ignorare de pînă aci a populațiunii românești, care face $\frac{1}{4}$ a locuitorilor și are $\frac{1}{2}$ părți a averii în mîndră și plătesc în această măsură darea de sânge și de bani statului, — s'au răsbunat față de Români din acest comitat și în special din acest cerc într'un mod lipsit de ori-și-ce tact politic, care nu le face nici o cinste și stă în cea mai eclatantă contradicție cu principiile ce le purtau pe buze, dar' precum au dovedit faptele lor, nu au prins rădăcini în inimile lor;

În considerare, că în împregiurările *actuale* o înțelegere a alegătorilor sași din cerc, referitoare la exercitarea drepturilor politice în comitat, — pe baza *egalității îndreptățiri* e eschisă cu desăvîrșire, locuitorii români

Că te culci vara cu soare
Si te scoli în pînzul mare.
Tot 'ți pare cu bînat
Că prea iute te-ai sculat.
Jeaba, dragă, te ții mîndră
Că nu știi urzi de-o tîndră
Că pînă 'ți-o pui pe rază
Trec trei zile și-o amează
Pînă 'ți-o pui pe rîsboi
Trece-un an și trec și doi
Când a fost la năvădit
Din sat babe-au trebuit
Când ai ajuns la rostat
Trebuii s'alergi în sat.

Din Rechita

culese de *Oprea Olariu*, învățător.

Cucule, pasăre sură
Du-te la mîndră pe șură
Și cîntă-i de trei-ori bine
Să se îndrăgostească 'n mine
Cucule, cu pene sure,
Spune-i mîndrii să se 'ndure

Să-ți spună ție așa
Că mă iubește sau ba?

Nu trage, mîndră, din ochi
O doar' bine nu te joc
O doară bine nu-ți vine
Cînd ești în brațe la mine.

Fa-că cine ce va face
Dar' badița meu îmi place
Poate fi și cam urît
Pe badița 'mi-l sărut.

Bate Doamne babele
Cari învață fetele
Să nu iese în porțiță
Să deie badii guriță
Bate Doamne pe baba
Cînd învață pe fata
Să se ducă pîn' la poartă
Și îndată să se 'ntoarcă
Da Doamne mai bine-așa
Cînd va eși mîndruța
Cînd va sta cu mini la poartă
Să fie și baba moartă.

'Mi-se bucură mîndra
Că 'nverzește pădurea,
Pădurea din sus de sat
Unde-i locul cel mai drag.

Tună, Doamne, și-l trîsnește
Tună 'n cine despărțește
Pe-un ficior și pe-o fată
Cînd iubirea e 'nfocată.

Frunză verde măghiran
Mîndra mea e din Olpian
Frunză verde din cîrare
Mîndruța îmi easă 'n cale.

Mîndră porumbioara mea,
Ai căzut din cer ca-o stea
Ochii tăi lucesc a soare,
Gura ta e ca și-o floare,
Pîrul tîu ca la-o fecioară;
Tu ești ca o căprioară
Cînd te caut eu mai drept
Dorul meu s'aprinde 'n piept
Și 'mi-e frică că eu mor
Și n'ajung că să mă 'nsor.

din acest cerc vor purcede pe viitor răzimați numai pe propriile lor puteri și vor lupta pentru egala lor îndreptățire cu arme legale contra aceloră, cari voesc a le denega sau a-i scurta în acest drept, — până în acel moment, când „frații noștri sași“ povățuiți de duhuri mai blânde de cât actualii lor conducători și mai puțin cuprinși de frigurile șovinismului stricăcios organismului social, în interesul conservării lor propriu vor întinde mâna la o înțelegere adevărat frățască.

Ear' cât privește alegerea din 8/20 Ianuarie a. c., alegătorii români se vor abține de la vot, deoarece-ce ei consideră nimicirea alegerii anterioare din 4 Noemvrie an. tr. de un act de volnicie.

Mercurea, 6/18 Ianuarie 1896.

Subscrisă de 120 alegători români
din cercul Mercurii.

SCRISORI.

Recunoștință meritată.

Frâna, 22 Ianuarie 1896.

Domnule Redactor!

Poporul, în fruntea căruia stă un conducător bun, fericit este.

Noi credincioșii din această comună suntem puțini la număr, dar' avem un conducător, căruia nici-odată nu-i vom putea răsplăti binefacerile, care nu numai prin sfaturi bune, dar' și cu fapta în timp de numai 5 ani ne-au ridicat vaza sfinței noastre biserici și a poporului.

La sfaturile sale bune mergând cu crucea în frunte s'a împodobit și învâțit maica noastră biserică cu următoarele lucruri:

Dl Isidor Dopp, bunul părinte, a dăruit pentru sfânta biserică un rând de vestminte de mătăasă în preț de 80 fl. și o icoană a Domnului nostru Is. Christos în preț de 25 fl. Sub îngrijirea d-sale s'au reînnoit sf. biserică și casele parohiale, pentru cari s'au cheltuit 100 fl. câștigați dela Maiestatea Sa cu osteneala iubitelui nostru preot. Povățuit de sfaturile sale am pus în anul acesta fundament la o fundațiune bisericască, începând cu 70 merțe cucuruz, colectat dela popor.

Tot la indemnul d-sale a dăruit sfinței noastre biserici poporeni de aici *Antone Kristof* un policandru aurit, în care ard 8 luminări,

Taci nu plânge mândruțică
Și de nime să n'ai frică
Că zău eu te voiu păzi
Și ear' eu te voiu iubi
Mândră, fii tu sănătoasă
Taci nu plânge, fii voioasă
Că eu mâne eară vin
Și la piept te pun de crin
Că noi ne-om încredința
Și curând ne om cununa.

Frunză verde de pelin
Străinu-'s, Doamne, străin
De-oiu umbla din urmă 'n urmă
Din străin n'oiu face mumă,
De-oiu umbla din peatră 'n peatră
Din străin n'oiu face tată
De-oi umbla din flori 'n flori
Din străin nu faci surori
De-oiu umbla din brazi în brazi
Din străin nu mai faci frați

M'a făcut maica pe mine
Copil tinăr și subțire
Să iau fetele de fire,

Saveta Popovici n. *Tufescu* un prapor frumos, *Constantin Lupu* un patrafir cu 8 fiorini. *Dumitru Axente* un apostoler legat în piele foarte frumos, *Ioan Mărginean* un disc în preț de 5 fl.

Fie destul a aminti atâta, că fericit este un popor, care dela bunul Dumnezeu are un atare conducător ca și noi.

Dumitru Axente, membru în com. bisericesc. *Ioftin Tufescu*, membru în. com. bis.

Feriți-vă de înșelători.

Mureu, 8 Ian.

Mai în anii trecuți un țeran din *Filea-de-jos*; *Gavrilla Crișan*, înțelegându-se cu un *Jidan* de acolo, a luat în arândă un loc tot de acolo al unui domn ce locuiește în Cluj. Țeranul și-a legat moșia ca cautiune și pentru *Jidan*, fiindcă acesta nu avea nimic. Țeranul în tot anul a dat partea lui de arândă la *Jidan* să o plătească la creditor, fiindcă *Jidan*ul adese-ori se ducea după beutură în Cluj. Țeranul se încredea în *Jidan*.

Odată numai se trezește țeranul cu o scrisoare dela arândator provocându-l ca să-i plătească arândă de câți ani ține locul. Ce să vezi, acum înzadar s'a întors cătră *Jidan* ca să-i plătească ce se cuvine pe partea lui, căci nu are nimic, ba și ce are nu 'i-se poate lua, căci a știut *Jidan*ul cum să tocmescă lucrurile, ca la vreme să nu aibă ce lua de pe el.

Destul, că țeranul a plătit pentru *Jidan* v'ro câteva sute de fl.

Ce întârzie nu rămâne, așa a venit pedeapsa lui Dumnezeu și peste *Jidan*. Întreg poporul din această comună la indemnul noului notar și al câtorva fruntași s'au pus pe lucru înainte de Anul Nou și s'au hotărât, ca să nu bea nici-unul dela el, pentru-că a înșelat pe sus numitul țeran.

S'a luat protocol și pe lângă pedeapsă grea poporul s'a învoit, că nici unul nu va mai bea dela *Jidan*.

Laudă 'i se cuvine noului notar, căci a indemnat pe popor să facă un lucru așa frumos și de mare folos.

N. Clortea.

Dar' fetele-'s mai cuminte
Că mă iau ele 'nainte.

Pentru-o țir de loc de casă
Nu iau fata cea rămasă
Pentru-o țir de loc de șură
Nu iau fata știrbă 'n gură
De-aș trăi cât peatra 'n vie
Nu iau fată cu moșie,
Mai bine iau o săracă
Că cu mâna ei se 'mbracă
Ce 'i-oi zice ea să facă
Când voia zice, taci, să tacă.

Du-mă Doamne și mă pune
Unde-'s nevestele bune
Și bărbații duși în lume
Du-mă, Doamne, și mă lasă
Unde nevasta-i frumoasă.

De-ar fi apa pân' la piept
La mândra caută să trec,
De-ar fi apa pân' la brtu
La mândra caută să viu.

AVIS!

Sunt rugați prenumărății noștri ca să-și renouiască abonamentele. Acest număr se mai trimite tuturor abonaților vechi, după acesta oprim trimiterea pentru aceia, cari n'au plătit abonamentul pentru „Foaia Poporului“. Deci cine dorește să o aibă regulat grăbească cu prenumărarea. Totodată rugăm pe noii noștri abonați să fie cu răbdare și așteptare până s'a pută regula deplin expediția. Venindu-ne mii de abonați, avem foarte mult de lucru cu regularea expediției; dar' fiecare abonent va primi toți numerii deși cu puțină întârziere.

CRONICĂ.

Înștiințare. Administrațiunea „Institutului Tipografic“ face cunoscut, că pentru anul 1896 pune la îndemâna cărturarilor români, mai ales a plugarilor din Biharia, Țeara-Oașului și Marmăția 100 exemplare gratuite din „Foaia Poporului“. Doritorii, cari voesc a fi împărtașiți din aceste exemplare gratuite, trebuie să dovedească prin preotul ori învățătorul local, că sunt plugari și știu coti. Dacă numerii acestia sunt ceruți în numele plugarilor prin preotul ori învățătorul locului, nu mai trebuie alta, decât adresele plugarilor. Cererile sunt a se face la „Institutul Tipografic“ până în 15 Februarie st. n.

Aderent. Primitim următoarea scrisoare: Roșia, 15 Ianuarie 1896. Onorată redacțiune. Bucuria inimii mele pentru scăparea scumpilor martiri m'a indemnât a gândi în tot momentul la dinții — umblând prin curte, grajd și șură îndeletnicit cu îngrijirea vitelor, din gândirile mele a răsărit următoarea poezie: pe care — aflând cu cale vă rog a o publica în „Foaia Poporului.“

Estă-o:

Foaie verde de alun,
Rațiu prezedinte bun.
Foaie verde rosmarin.
A fost rob la Seghedin.
Seghedin temniț'amară.
A scăpat acuma cară.
Seghedin temniț' rea,
Să mă duc la casa mea.
Au plecat el cătră casă.
Doi gendarmi în drum li casă.
Stau în drum și 'mi-l oproac.
Și cu gura-așa-i vorbesc.
Domnule, Măria-ta,
Unde mergi cu caleasca?
Da mă duc eu la Turda,
Să-mi mai ved de casa mea.
Casa mea cea surupată.
De dușmanii mei stricată.
Să 'mi-o mai direg odată.
Să șed să mă odihnesc,
De nație să grijesc.
Națiunea-i mamă dulce.
Dela ea nu m'aș mai duce.

Dictată de:

Ioan Cica,
țeran bătrân de 66 ani.

Înaintare. Din *Saschiz* ni-se face cunoscut, că înainte de aceasta cu 80 ani, în comuna aceea abia aveau Sașii atâția Români, ca să le păzească ciurzile, astăzi s'au sporit și au avere multă, au ajuns la bunăstare îmbucurătoare. Ca dovadă ni-se aduce biserică frumoasă și școala. În anul trecut, a treia zi de Crăciun, Românii au întocmit o petrecere în școală, unde s'a predat de cătră tinerime

o piesă teatrală; s'au jucat apoi jocurile noastre străbune: „Călușerul“ și „Bătuta“. Dintre Sașii frunțași încă au participat câți-va și toți au fost îndestulți cu înaintarea poporului românesc.

Băile herculane. Ni-se împărtășește de cătră un abonent de al nostru, că Il. Sa Nicolau Popea a trimis de preot pentru poporul de acolo pe Vasile Popovici, care este bărbat plăcut și preot la datorință. Totodată ni-se spune că Danilă Bogiț și Paul Leorinț au multă vrednicie în povățuirea credincioșilor, cari deși sânt puțini la număr, se obosesc pentru păstrarea credinței, limbii și datinelor străbune. Laudă se cade celor buni.

Binefacere. Din Boița Hunedoarei ni-se împărtășește, că George Drăgan, un creștin adevărat, care se îngrijește foarte mult a face daruri pentru ridicarea cultului d-zeesc, și de astă-dată a dăruit pentru biserică: un rând de odăjdii sau haine bisericesti în preț de 65 fl., la aceste a mai dat alt credincios 4 fl. a cumpărat două lumânări pe altar cu 8 fl. și un patrafir cu 7 fl. Această binefacere este vrednică de toată lauda și mulțămită.

Uneltiri. Un nepot al meu a voit să se căsătorească. Eșindu-'i vestirile, a mers la notarul comunal, ca să încheie după lege contractul de căsătorie. Notarul nu a voit, zicând: că după vestiri trebuie să mai aștepte încă trei zile. Această regulă nu a publicat-o notarul, deci nuntasii și-au făcut toate întocmirile de nuntă. Pe lângă alte hărțuiri încă l-a purtat și pe la comitele suprem, zicând, că de acolo va căpăta permisiune să se căsătorească și fără de a aștepta trei zile. N'a putut câștiga nimic, ci numai și-a făcut hel-tueli zadarnice. Notarul nostru, ar trebui să fie cu mai bună grige față de poporenii. Născud, 26 Ianuarie. *Jacob Bichigean*, pantofar.

Răutate păcătoasă. Preotul A. Marc din Chirpăr ne scrie: că i-au răposat 2 băieți de difteritis, din care unul a fost oprit a nu mai ești în public în decurs de 4 săptămâni. După trecerea acestei vremi din partea protopretorului i-s'a dat iertarea a merge unde ar voi. Fiind administrator în comuna Șomortin judele îl provoacă să părăsească comuna. Preotul conștient de sine și respect de lege n'a ascultat, ci a intrat în biserică. Atunci judele ca slugă netrebnic s'a pus în ușa bisericii și a oprit pe credincioși, ca să nu intre în biserică. Mai trist este, că toate aceste netrebnicii judele le-a făcut la îndemnul învățătorului *Ioan Rus*.

Lucruri urite. Mai mulți credincioși din Vale ne trimite o plângere contra părintelui dl G. Ittu. Din aceasta vedem, că părintele dorește cum și trebuie să fie plătit cinstit pentru serviciile îndeplinite, dar' de altă parte aflăm, că nu este destul de punctual, ce supără mult pe credincioși. Deloc nu putem avea părere bună, despre niște credincioși, cari odată întocmindu-se cu preotul ca să le îndeplinească o slujbă li plătesc, apoi merg la judele comunal și-și poftesc sub vorbă că a luat prea mult preotul, — să li-se reîntoarcă din bani odată slujii. Sfintele taine nu sânt marfă de neguțătorie, cine voește să mai mult, cine nu poate să mai puțin; dar' a purta pe preot la judecată pentru 1—2 fl. ce odată i-s'a plătit, nu este lucru creștinesc, nici cinstit.

Petrecere. Din Vințul-de-jos ni-se trimite o scrisoare mai lungă, din care scoatem următoarele: În sala „Porumbul“ de aici s'a întocmit o petrecere, la care au luat

parte mulți Români din loc și giur. Programul era făcut, că în pauza de mează-noapte să se joace „Călușerul“, străbunul nostru joc. *Petru Țirlea* n'a voit însă să ne dea veștimintele îndatinat, decât pe lângă o cauțiune de 50 fl. și preț de folosință 10 fl. 50 cr. Ne având de unde plăti atâta preț, nu s'a putut produce tinerii cu jocul. Peste taxa statorită a plătit Dumitru Man, adjunct not. 3 fl., sergentul gendarmilor 2 fl. 50 cr. Tincu Lazar 1 fl. Ioan Turlea 1 fl. I. Cărăban 1 fl. Iacob Zudor 50 cr. Szabó Lajos, pretor 50 cr. Nic. Sociu 50 cr. Ioan Adam 50 cr. Imre Suciu, primar 50 cr. Venitul curat de 35 fl. s'a depus pentru biserică gr.-or. din loc la banca „Iulia“ din Alba-Iulia. Domnilor care au participat și supraplătit le aduce mulțămită.

I. Rotar.

Desfătare. În 7/19 Ianuarie a c. s'a dat în comuna Laz o petrecere cu joc, la care au participat public numeros de țerani și inteligenți din loc și jur. Venitul curat s'a dat pentru procurarea unor recuizite școlare. Îți era mai mare dragul să privești la țeranii și țerancele din loc și jur, care s'au prezentat în sala de petrecere în costumele lor frumoase și atrăgătoare. Dar' îți era mai drag, când le vedeai jucând frumoasele jocuri române. În timpul pauzei tinerii din loc au cântat poezii naționale „Deșteaptă-te Române“, „Doina lui Lucaciu“ și altele. Petrecerea s'a lungit până în ziua albă. Vrednic de laudă este dl notar Simion Grădinaru și proprietarul Macario Breaz, prin a căror stăruință s'a dat această petrecere.

Jidovii în Rusia voind a oleci descrierile ce s'au editat în contra cutropirii jidane, au început planul de a intra ca lucrători la drumul de fer sibirian ce se construiește acum, ca mai pe urmă să se poată așeza acolo. Guvernul rusesc a descoperit planul și a interzis a primi pe Ovrei la lucrările de la sus zisul drum de fer; dând pe lângă aceasta Jidovilor stabiliți deja acolo un termen anume hotărât, până când trebuie să părăsească Siberia.

O descoperire rară. Profesorul din Würzburg, cu numele Röntgen, a descoperit în anul trecut un nou soi de lumină, cu totul minunat. El produce această lumină cu ajutorul unei mașinării. O țevă de sticlă o umple cu niște gaze foarte subțiri și ușurele, apoi cu mașina sloboade un curent electric în țevă și sub înflurirea electricității la capătul dincolo al țevii se naște o lumină, despre care s'a aflat, că străbate prin anumite corpuri prin cari lumina ceastalaltă nu străbate; anume străbate prin lemn și prin carne. Prin metale și prin oase însă nu, pe când lumina noastră, străbate prin acestea și nu prin celelalte. Se știe, că fotografiile se fac prin ajutorul luminei, a resfrângerii razelor ei. Cum lumina cea nouă a lui Röntgen străbate lemnul și carnea, cu ajutorul ei poți fotografia lucruri, pe care cu ochii nu le vezi, de pildă ceva închis în o lădiță de lemn. S'au făcut probe și s'a văzut că da. Profesorul Röntgen a fotografat cu lumina sa mâna unui om, dar' fotografia a dat numai chipul oaselor și al inelului ce era pe un deget, — al cărnii nu, căci prin carne razele trecuseră cum trec razele soarelui prin sticlă. Dacă ochii ni-ar fi potriviți după această ciudată lumină, ce altfel ne-am vedea, Doamne, unii pe alții! Se nădăduesc încă mari descoperiri nouă pe temeiul acestora.

R Î S.

Pe unu ca pe dlalalt.

Un om se întâlnește cu un flăcău din vestitul sat al Proștenilor și îl întrebă:

— De unde ești, voinice?

— Dela noi.

— Și cum te cheamă?

— Ca pe tata.

— Da pe total-tău?

— Ca pe mine.

— Da pe amândoi cum v'ei cheamă?

— Pe unu ca pe celalalt.

De-'i sfântă, sfântă să fie.

Un Țigan căpătă nu știu dela cine, un fagur de miere, și cum îl căpătă, încep să sugă cu lăcomie. Din întâmplare în fagur se rătăcise o albina, care ajungând în gura Țiganului, îl încep să dravăn în limbă. Țiganul de durere aruncă fagurul cât colo și încep să injure albina, cum îi venia la gură.

— Nu injuro, m'ei cioara! zise un Român, ce trecen pe acolo. Nu știu tu, că albina-'i sfântă?

Da Țiganul:

— De-'i sfântă, sfântă să fie,

Da de limbă nu m'ei ție;

C'o string cu dinții,

D'o vede sfinții!

POSTA REDACȚIEI.

Dlui I. Popovici, Giulița. Putând încungiura certele, bine este să mergem tot înainte.

Dlui Ioan Dudaș, Budapesta. Bucuria noastră mare este când areți atâta iubire de neam. După dorință s'a isprăvit.

Dlui Aron Pop în Tor. Te rugăm ca să scrii mai bine, căci nu putem citi cele scrise.

Dlui M. Băbescu în Fenlac. Noi n'am primit nimic despre cele-ce amintești în cartea postală.

Dlui A. Gotea. Ai preotul d-tale în comună în afacerea de sub întrebare, cere povețele de lipsă dela d-sa.

Dlui D. Moga. S. Asemenea poezii nu se pot publica.

Dlui Matei Dobie. Asemenea lege nu este.

D-soarei E. Creangă. T...ni. Inima v'ei este învăpăiată de iubirea națiunii. Poezia este ca fulgi de zăpadă.

Dlui R. Poliș. Ș. Poeziile trimise sânt publicate de multe-ori, deci n'ar ave înțeles repetarea.

Dlui M. Păscuț. Ș. Dacă veți adeveri prin doi frunțași de ai noștri, cari au fost candidați în cercul Șirici că ați votat cu ei, atunci rectificarea urmează îndată.

Dlui I. M. Țelna. Asemenea afaceri nu sânt pentru foi, mai mult sânt niște treburi locale, cari nu sânt de interes public. Bine este a încungiura certele și lovituri din ascuns.

«Un plugar». Agărbiciu. Dacă ar fi așa protopopul după-cum ni-se descrie, ar fi lucru foarte dureros. Lăcomia nu se cuvine unui părinte; noi pace vrem, deci nu se poate publica.

Dlui Pantelie Bugar. Pașad. Se va publica.

Abonentului nr. 7319. Virilist poate fi și acela, care a șezut în temniță. Numai atunci este cineva echis dela drepturile cari i-se cuvin în stat ca unui cetățean, dacă a făcut crime și apriat i-s'o spus în judecată că este lipsit de drepturile cetățenești.

Pentru redacție și editură responsabil: Andrei Baltes. Proprietar: Pentru T. L. Albini sub sechestru: Iosif Marschall.

LOTERIE.

Tragerea din 25 Ianuarie n.

Timișoara: 38 11 17 64 54
 Viena: 38 37 64 3 49

Tragerea din 29 Ianuarie n.

Brünn: 59 44 79 55 86

Subsemnatul doresc a cumpăra

O MOARĂ

(în Suhaci)

să tragă numai un cal și să se poată
 măcina cucuruz și grâu făină simplă.

Cine are o atare moară și voește a
 o vinde, sau eventual dacă se află un
 măiestru, care primește sub garanție, că o
 face de nou și se umble așa ușor să poată
 fi mînată numai de un cal, acestia bine-
 voească a mă avisa prin epistolă închisă
 despre condițiunile de vînzare sau între-
 prindere, precum și locul locuinței d-lor
 și posta ultimă, la adresa mea

Nicolae Popovici

in Luncașița [179] 3-3

p. u. Teregoava, (com. Caraș-Severin.)

"SENTINELA"

INSTITUT DE ECONOMII ȘI CREDIT CA SOCIETATE PE ACȚII

Satul-nou (Réva-Ujfalu).

acordă împrumuturi cambiale (cu trei subscrieri) și ipotecari, avansuri
 pe efecte (lombard) și primește depuneri spre fructificare dela singuratici
 cu 5 1/8 %, dela biserică și corporațiuni cu 6 %. Darea după interese
 se solvește din partea institutului.

Direcțiunea.

[59] 3-5

A eșit de sub tipar:

HOMO SUM.

ROMAN

DE

GEORGE EBERS.

Prețul 1 fl. sau 2 lei 50 bani.

Institutul Tipografic în Sibiu.

"VICTORIA"

INSTITUT DE CREDIT ȘI ECONOMII, SOCIETATE PE ACȚII

Sediul: ARAD, casa proprie, calea Archiducele Iosif nr. 2.

Întemeiată la 1887.

Capital de acții fl. 300.000. Fond de rezervă fl. 90.000.

Depuneri fl. 900.000. Circulația anuală fl. 10,000.000.

Primește depuneri spre fructificare, după care solvește 5% interese fără privire la terminul de abdicere.

Dare de venit după interese încă o solvește institutul separat.

După starea casei, depuneri până la fl. 1000 se restituesc îndată la pesentarea libelului fără abdicere.

Depuneri se pot face și prin postă și se efectuesc momentan după sosirea comand-i.

Direcțiunea institutului.

[399] 1-25

3 medallii de aur
 15 de argint
 12 diplome de
 onoare și recu-
 noștință.

Franz Joh. Kwizda.

Prafurile Korneuburg

pentru nutrirea VITELOR ale lui KWIZDA.

Mijloc dietetic pentru cai, vite cornute și oi.

De 40 de ani se întrebuintează în cele mai multe grajduri, la lipsa
 de poftă de mâncare, mistuire rea, pentru îmbunătățirea laptelui
 și augmentarea laptelui dela vaci. [1794] 25-40

Prețul unei cutii 1/4 70 cr., o cutie 1/2 35 cr.

Liferant al curții c. și r.
 austro-ungare.

Liferant al curții reg.
 române.

Să se observe bine
 marca și să se
 ceară exclusiv
 fluidul de restitu-
 țione a lui
 Kwizda.

Depositul principal:
Farmacia cereuală
 Korneuburg I. Viena.

Se cupoță în
 toate farmacille
 și droguerille
 din
 Austro-Ungaria.

Langen & Wolf,

Fabrică de motore cu gaz, Viena, X., Laxenburgerstrasse nr. 53.
 recomandă

Noul Motor de Otto

in ordine culcat și stătător
 special pentru

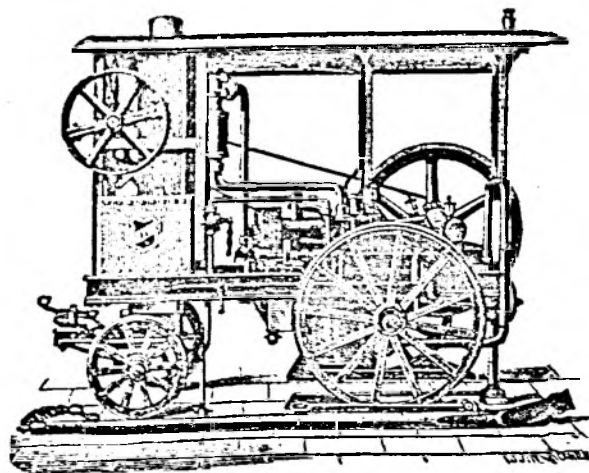
Petroleu și Benzin

cea mai simplă și ieftină pu-
 tere de mînat pentru toți po-
 sesorii de mori.

Cea mai mare reușită a timpului modern este:

noua locomobilă de Benzin
 specială pentru economia câmpului.

S'a distins în Iglau 1895 cu cel mai
 mare premiu de stat pe lângă diplomă.

Aceasta nu pretinde așteptare, e totdeauna gata de mînat, de o con-
 strucție simplă și solidă. [3442] 9-12

Ori-ce primejdie de explozie este exclusă.

Mileniu.

Mileniu.

Mileniu.

Din incidentul aniversării de 1000 de ani a existenței națiunii maghiare se va deschide în Mai 1896 expoziția ce de 3 ani se aranziază cu spese enorme, cu care privilegiu se va muta din Austria o casă de export cu fabrică cu tot în Ungaria, fiindcă aici în înțelesul legilor nouă fabricile din nou clădite sunt scutite de dare. Din cauza mutării fabricii se vor desface deci imensele depozite pe mărfuri gata: Cuverte de pat, țoale de cai, paploane, tulpane de lână și stoffe de tot soiul, precum și ciasornice, instrumente musicale, saci etc. etc. cu prețuri atât de ieftine, încât

ori-și-cui îi va sta graiul de uimire și va admira neobiceiuita ieftinătate.

[2835] 23—

Fiecare să folosească acest privilegiu pentru a cumpăra acum următoarele articole atât de bune și atât de ieftine cum nu s'a mai pomenit.

Mileniu.

Cuverte pentru pat și masă

țesute pe ambe fețele în cele mai admirabile mostre. Cuvertele de masă 150 ctm. pătrați, cuvertele de pat 2 metri lungi, 150 ctm. late, mai înainte prețul pro garnitură fl. 10.— acum pro bucată

Felul I. fl. 1.88 Felul II. fl. 2.42 Felul III. fl. 2.73

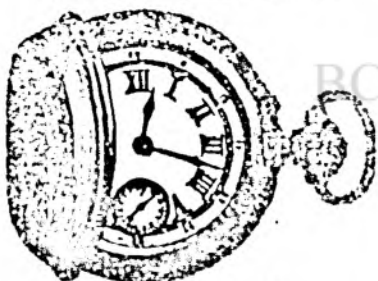
Mileniu.

Tulpane de iarnă

pentru dame, din lână fină și groasă de oaie, alpaca, cheviot și himalaya-double, calit. cea mai bună, prețuri scăzute acum

Felul I. 1/2, mari fl. 1.93 Felul II. 1/2, mari fl. 1.10 Felul III. 1/2, mari fl. 1.83 Himalaya 1/2, mari fl. 3.82

Mileniu.

fl. 2.50 Un orologiu Chicago remontoir de nikel cu arătător de secunde; mecanismul regulat.

fl. 3.50 Un orologiu prima remontoir de nikel, constr. minunată, foarte precis cu arătător de secunde.

fl. 5.— Un orologiu remontoir cu 2 capace, din care unul sare, mecanismul precis regulat.

fl. 6.— Un orologiu american goldine remontoir, fin aurit, cu aneroide se deosebeste de adeverat, cu multe gravuri și regulat precis.

fl. 6.— Un orologiu remontoir de argint, cu capace mult și fin gravate, regulat precis.

fl. 8.— Un orologiu remontoir de argint cu două capace, fin gravat, precis regulat.

fl. 10.— Un orologiu anker-remontoir cu 3 capace, cu 15 rubine, precis umblând.

Deșteaptă-te!

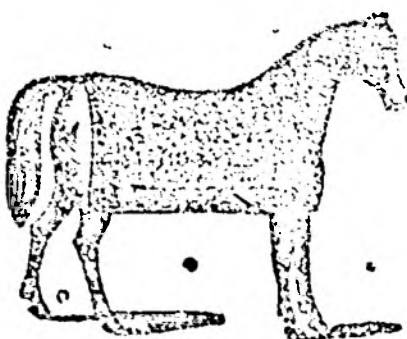
Numai fl. 2.

costă un orologiu de deșteptare bine regulat, executat conform desemnului, în dulap splendid de nikel, cu arătător de secundă și cu un clopot deșteptător ce sună foarte frumos, durabil lucrat, umblă și deșteaptă foarte punctual; e netăgăduit cel mai frumos și ieftin orologiu. Prețul scăzut numai fl. 2.— același deșteptător cu arătător mecanic de dată ce funcționează de sine în eternitate fl. 3.

MILENIU.

8000 bucăți

Țoale de iarnă pentru cai

admirabile, frumoase, trainice, acomodate pentru economie 180—190 ctm. lungi, 120—130 ctm. late, foarte groase, durabile, călduroase, aproape neruinabile, cu vârgi colorate și pompos confectionate. Costul brut a costat și astăzi foarte puțin. Calitatea este deosebită.

Calitatea III. Țoale de gală fl. 2.90

1 florin Bazarul mileniului 1 florin trimite toate celea la 1 fl. sau 2 coroane prin rambursă

Table listing various goods and their prices, including items like '1 năframă', '1 cort', '1 vestiment', '3 părechi', etc.

Mileniu.

Paploane

foarte fine, în drap, albastru, bordeaux, cu desene și vârgi admirabile, complet de mari pentru ori-și-care pat, groase, calitate foarte durabilă, mai înainte prețul pro bucată fl. 5.— acum pro bucată

Calitatea I. fl. 1.70 Calitatea II. fl. 2.74 Calitatea III. fl. 3.—

Mileniu.

Țoale pentru cal de strapață groase, călduroase 160 centimetri și frumos învârgate

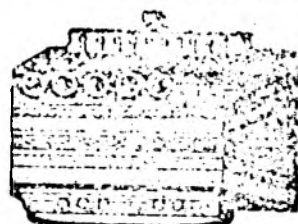
Rocuri de Canada groase și călduroase ptru doamni și doamne fl. 1.56

Cămași normale de iarnă călduroase plisate fl. 1.—

Pantaloni normali de iarnă călduroși plisați fl. —.95

Stoffe din lână de oale în lățime dublă, 3 metri pentru un roc, pantaloni și giletă fl. 5.26

Mileniu.

Numai 2 fl. o excelență

Harmonică de concert

cu 12 clape, acompaniament tremelo și bas, acordat curat melodios, montată fin și trainic, se poate cânta pe ea orice piesă.

Felul I. fl. 2.— Felul II. fl. 4.— Felul III. fl. 6.—

Numai fl. 2.—

10 lucruri prețioase

1 orologiu de bronz precis umblând, 1 țigar spiț de spumă de mare, 1 porte-țigaro trainic, 1 aparat de foc pe vecie, 1 cravată de mătășă sau atlas, 1 ac pentru cravată cu petri, 1 țerușă de nikel cu peniță, 1 briciag cu scobitor, 1 inel cu petri, 1 suvenir din Viena.

Toate aceste obiecte laolaltă costă numai 2 fl.

10.000 Saci de bucate

admirabili din tarpauling, buni, groși, tari și bine cusuți, fiecare bucată e îndoit de vrednică fiind de-o trainicie neruinabilă.

Sacii în 2 mărimi diferite: 110 ctm. lungi 46 ctm. lați 95 cr. 120 ctm. lungi 56 ctm. lați 40 cr.

Fiecare să-și cruțe plumănilă și să-și cumpere pentru fl. 1.50

8 bucăți recușite de fumat: 1 pipă de lemn cu scurgere, 1 verge fină potrivită la ea, 1 jălcău de piele fin, 1 aparat de foc de buzunar, calitate neruinabilă, 1 țitoare de țigări, 1 sipcă de țigarete hig., spumă de mare, 1 excelență pipă de casă scurtă, 1 vergea pe potrivăală. Toate împreună fl. 1.50.

Comandele se execută cu îngrijire și pe lângă rambursă, marfa care nu convine se schimbă, ori se returnează la cerere banii. Adresa: Export și deposit general a fabricii de țoale și mărfuri de lână I. FEKETE, Viena, V., Rüdiger-gasse Nr. 11/13.